

ՎԱՀԱՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԿՈՍՏԱՆՅԱՆ

ՈՂՋՈՒՅՆԻ ՍՐՏԱԳԻՆ ԽՈՍՔ ԱԶԳԱՅԻՆ-ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՊՏՏԳԱՄԱՎՈՐՆԵՐԻՆ

Գերաշնորհ սրբազան եղբայրներ, հոգեշնորհ և արժանապատիվ սուրբ հայրեր, պատվարժան և մեծահարգ պատգամավորներ՝ Աղգային-եկեղեցական սրբազումար ժողովի:

Այսօր, Հայրենի սուրբ հողի վրա, դարավոր ու պատմական Ս. Էջմիածնի նվիրական այս կամարների տակ, հանդիսավոր իրադրության մեջ, բացառիկ ուրախության պայմաններում և խանդավառ մթնոլորտում, իր աշխատանքներն է սկսում Աղգային-եկեղեցական մեծ ժողովը՝ Հայաստանյայց Առաքելական և Սուրբ Եկեղեցու գերագույն օրենսդիր մարմինը, զբաղվելու առանձնապես Ամենայն Հայոց Հայրապետի ընտրության, և ընդհանրապես՝ Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցուն վերաբերյալ մի շարք կարևոր հարցերով:

1955 թվի սեպտեմբերի 29-ին Ս. Էջմիածնում գումարված այս պատկառելի Աղգային-եկեղեցական ժողովը բացառիկ և պատմական իրադարձություն է հանդիսանում մեր եկեղեցական տարեգրության մեջ նրանով, որ սա մի լրիվ համազգային ներկայացուցչական ժողով է, որին իրենց շնորհաբեր մասնակցությունն են բերել Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու նվիրապետական Աթոռների՝ Մեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոսության պատգամավորությունը, Երուսաղեմի Սրբոց Հակոբյանց դարավոր միաբանության և Պատրիարքության ներկայացուցիչները, Մայր Հայրենիքի, Սովետական Միության և Սփյուռքի մեր թեմերը, իրենց եկեղեցական և աշխարհական պատգամավորներով և հավատացյալ ու հայրենասեր ուխտավորների մի պատկառելի խմբով, և մի անգամ ևս արտահայտվում է Աղգային-եկեղեցական այս սրբազումար ժողովի հա-

մազգային, հայրենասիրական-եկեղեցական միասնականությունն ու կուռ համախմբածությունը Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի և մեր պանծալի Սովետական Հայրենիքի շուրջ:

Համազգային-եկեղեցական այս ժողովին չեն կարողացել անձամբ մասնակցել, դժբախտաբար, Կոստանդնուպոլսի Հայոց Պատրիարքությունը՝ վերջերս Թյուրքիայում պատահած քաղաքական իրադարձությունների պատճառով և Հունաստանի ու Իրաքի թեմերը:

Ուրախ ենք այսօր, որ Հայրենի աշխարհի, Սովետական Միության և Սփյուռքի հեռավոր ու մոտիկ թեմերից Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի է ժամանել Ազգի և Ս. Եկեղեցու անունից ընտրված եկեղեցական ու աշխարհական պատվիրակության մի պատկառելի խումբ, որը սրբությամբ և պատվով կկատարի իրեն վստահված պատասխանատու և պատվավոր առաքելությունը:

Այս հանդիսավոր և խորհրդավոր պահին, երբ բացվում է Աղգային-եկեղեցական մեծ ու պատկառելի այս ժողովը, Մայր Աթոռի Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի կողմից և Ս. Էջմիածնի միաբանության անունից, քաղցր պարտականություն ունեմ ողջունի սրտագին խոսք ասելու մեր սիրելի և մեծահարգ պատգամավորության:

Ձեզ՝ ազնիվ պատգամավորներիդ Հայրենի երկիր է բերել Հայրենիքի սերն ու կարոտը, Ս. Էջմիածնի անունն ու խորհուրդը: Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու և հայ ժողովրդի պատմության առանձնահատկությունն է այդ՝ հայրենասիրությունն ու եկեղեցասիրությունը սերտ կապված հրեան բերել մեր աղգային-եկեղեցական կյանքի կարևորագույն դեպքերի ժամանակ՝ Ս. Լուսավորչի օրերից մինչև այսօր:

Մեր նախնայաց և ներկա Սրբութիւն Սրբոց՝ Հայ քրիստոնէյա մարդու Լուսո Խորան Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածինը իր սրբութիւններով, մեր պանծալի, վերածնված Սուրբ-տական Հայաստանը իր պատմական հուշարձաններով, որպէս մաղնիրական ուժ, բերել են պատգամավորներին ու համախմբել Լուսավորչի պատմական ու սուրբ այս Աթոռի շուրջ՝ Հայրենիքի կարոտն առնելու, ողջագործելու Մայր Երկրի հայութեան հետ, ողբշնչելու մեր անցյալ և ներկա հոյակապ հուշարձաններով և արձագանքելու նախնայաց սրտառու զգացմունքին. «Եկայք շինեսցուք սուրբ զխորանն լուսոյ»:

արժանապատւութեան և զգացմանց կենտրոնն ու խորհրդանշանը: «Ի վերայ Աջոյն և Էջմիածնի ամենայն ազգն Հայոց կապեալ կան», — գրել է Առաքել Դավրիժեցին:

Հայրենասեր պատմիչ արտահայտած այդ դոգարիկ զգացմունքն է ահա, որ այսօր էլ բերել է Ձեզ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին, որովհետեւ, այսօր էլ, այս նվիրական Աթոռի շուրջը համախմբված, ողջ հայութեան արժանավոր ներկայացուցիչների համար եւ Ս. Էջմիածինը խտացումն է Հայ հոգու թափքի, հավատքի, հայրենասիրութեան:

Վստահ ենք, որ այս հանդիսավոր պահին, բովանդակ հայութեան սիրտն ու միտքը թե-

Պերաշնորհ Տ. Վահան արքեպիսկոպոսը կարդում է ողջույնի խոսքը

Սուրբ Էջմիածնի անունն ու խորհուրդը, Մայր Հայրենիքի դադափարն ու լուսաշող իրականութիւնը նվիրական ու թանկ են եղել ամեն մի հավատացյալ և հայրենասեր հայ մարդու համար: Գանգեսի ափին թե Նեղոսի հովտում, հյուսիսում թե հարավում ապրող ամեն մի հայ ազգային հպարտութեան ամենաանկեղծ ու վառ զգացմունքներով, իր հոգու բովանդակ ջերմութեամբ կապված է եղել Ս. Էջմիածնի և Հայրենիքի հետ:

Ս. Էջմիածինը եղել է և է հայ ժողովրդի ազգային-եկեղեցական միասնականութեան, կրոնական ինքնագիտակցութեան, ազգային

վածումն են այս նվիրական վայրերի շուրջ՝ Ս. Էջմիածնի և Հայրենիքի շուրջ:

Սրտագին շնորհակալութեան և ողջույնի ջերմ խոսք ունեմ նաեւ քույր եկեղեցիների ներկայացուցիչներին՝ որոնք եկել են հաջողութեամբ մաղթելու մեզ լավագույն ցանկութիւններով, որպէսզի արդունավետ լինեն ժողովի աշխատանքները:

Ինչպէս գիտեք, 1954 թվի մայիսին, Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցին կրեց մեծագույն վիշտը, երջանակահիշատակ և հավետ ողբացյալ Գեորգ Զ. հայրենասեր և մե-

ծագործ Կաթողիկոսի անդամանելի մահով: Խնդրում եմ Ազգային-եկեղեցական մեծ ժողովի պատգամավորներին հոտնկայս հարգել հիշատակը Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու մեծ հայրապետների՝ հոգեւույս Տ. Տ. Գեորգ Զ. Ամենայն Հայոց Հայրապետի, Մեծի Տանն Կիլիկիո հանգուցյալ Գարեգին Վեհի, Երուսաղեմի հանգուցյալ Կյուրեղ Բ. Պատրիարքի, Եվրոպայի թեմի Հայրապետական պատվիրակ Տ. Արտավազդ արքեպիսկոպոսի և Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի մահացած անդամներին:

Գեորգ Զ.ի մահը արժանավոր և անկեղծ վշտով ողբաց բովանդակ հայ ժողովուրդը և՛ Հայրենիքում և՛ Սփյուռքում, որովհետև մեծ ու խորունկ էր Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու կրած վիշտը: Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցին Գեորգ Զ.ի մահով կորցնում էր իր մեծանուն և անձնդիր, առաքելաշավիղ Հայրապետին, հայ ժողովուրդը՝ իր հայրենասեր և արժանավոր զավակին, իսկ Հայրենիքը՝ իր մեծ և հավատարիմ քաղաքացուն: Հանգուցյալը իր բարոյական և իմացական հաղվագյուտ շնորհներով, իմաստուն ազգային-եկեղեցական քաղաքականությամբ, իր հեռատես ու փորձված վարչադիտությամբ, մեր ազգային-եկեղեցական պատմության վերջին հիսնամյակի ամենակարկառուն ու նվիրված, առաքելաշնորհ եկեղեցականներից մեկն էր, որը կարողացավ բարձր պահել Ամենայն

Հայոց Ընդհանրական Հայրապետության գերագահ և բարձրագույն հեղինակությունը, Մայր Աթոռի պատմական հմայքն ու նշանակությունը:

Հանգուցյալ Վեհափառի խնկելի հիշատակը նվիրական է մեզ բոլորիս համար:

Ուխտենք հավատարիմ մնալ հանգուցյալ Վեհափառի դավանած և պաշտած Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու միության և հայ ժողովրդի միասնականության գաղափարներին, գաղափարներ, որոնք մեզ ավանդ են մնացել մեր պանծալի նախնիքներից, Ս. Լուսավորչի օրերից մինչև Գեորգ Զ.ը, գաղափարներ՝ որոնցով ապրել, ստեղծագործել, գոյատևել է մեր ժողովուրդը և հասել այսօրվա խաղաղ նավահանգիստը:

Ազգային-եկեղեցական այս պատկառելի մեծ ժողովը խորապես ու արժանավոր կերպով հարգած կլինի Վեհափառի հիշատակը, եթե անվրեպ կենսագործի նրա ազգային-եկեղեցական միասնության, հայրենասիրության, եկեղեցասիրության, համերաշխության վսեմ պատգամները:

Թույլ տվեք, Ազգային-եկեղեցական մեծ ժողովի արժանահարգ և սիրելի պատգամավորներ, ողջույնի այս ջերմ ու անկեղծ խոսքերից հետո, բացված հայտարարել 1955 թվի սեպտեմբերի 29-ին Ս. էջմիածնում գումարված Ազգային-եկեղեցական այս մեծ ժողովը:

